

A szalafői erdők történetéről

átalakuló nyíres

henyeboroszlán

Az Őrségben az erdősültség a lakosság számának növekedésével folyamatosan csökkent, de az erdők kiemelkedő jelentősége megmaradt. Régen a falvak közvetlen környezetében szántottak, trágyáztak, ugaroltattak. Távolodva a településektől jellegzetes váltógazdálkodást folyt. Itt az ún. "sessionális" azaz "telek-erdő" gazdálkodás volt a meghatározó. Az erdők közé ékelődő, távol eső szántókra trágya már nem jutott, ezért ezeket a bakhátas művelésű szántókat egy idő után magukra hagyták. A felverődött erdőt leégették, s a visszamaradó hamu pótolta a talaj táperezjét. Az erdők, szántók térben és időben folyamatosan váltották egymást. Az így kialakult erdők már nem az egykor jellemző tölgyesek, bükkösök voltak, hanem a helyükön létrejött nyír, rezgőnyár, erdeifenyő uralta állományok.

bakhátas szántás helyén felverődő erdő

Hasonlóképpen átalakult a fafajok összetétele azokban az erdőkben is, melyeket ugyan teljesen sosem vágtak le, de rendszeresen legeltettek, disznót tartottak bennük, vagy almot gyűjtöttek a háziállatok alá. Az államosítást követően az egykor kisparcellás birtokokat összevonták és a változatos fafaj és korosztályszerkezetű erdőket mint "rontott erdőket" átalakították nagyrészt fajszegény (lucfenyő erdeifenyő uralta) egykorú állományokká.

A szalafői erdőrezervátum múltja

Az 1920-as évek elején a terület egy jelentős részét még szántóként művelték. A művelés felhagyása után a terület spontán beerdősült nyírral, rezgőnyárral, erdeifenyővel. Az erdők átalakítása ezt a területet elkerülte, mert a siketfajdok előfordulása miatt megkíméltek. Sajnos napjainkra ez a madár már eltűnt.

sikatfajd kakas

Az országos erdőrezervátum program

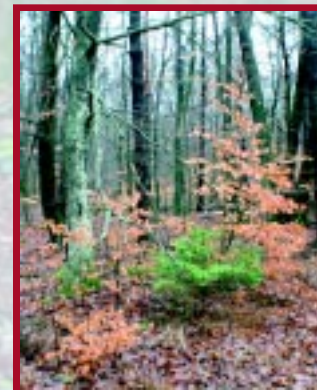
Magyarországon az országos erdőrezervátum program az 1990 években kezdődött meg. Hazánk változatos erdőszerkezetét, gazdag növény és állatvilágát 63 db kijelölt erdőrezervátum reprezentálja. Ezek között a közel 100 éve létrejött szalafői Őserdő is helyet kapott.

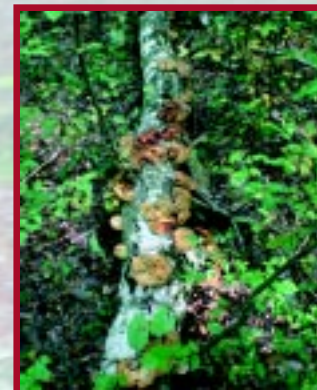
elhalt nyírek

Mi az erdőrezervátum ?

Az erdőrezervátum a természetes vagy természet szerű erdei életközösség megővését, a természetes folyamatok szabad érvényesülését, és e folyamatok kutatását szolgáló erdőterület. Az emberi tevékenységgel a magterületen végérvényesen felhagytak. Ott a természetes ökológiai és evolúciós folyamatok szabadon érvényesülhetnek.

magterület

fatörzset bontó gombák

A magterület védelmét egy nagyobb kiterjedésű védőzóna biztosítja, ahol természetközeli erdőgazdálkodási módok alkalmazhatók. Ugyanez a színtere az új erdőgazdálkodási módot megalapozó erdészeti kísérleteknek is.

hangyaboly a védőzónában

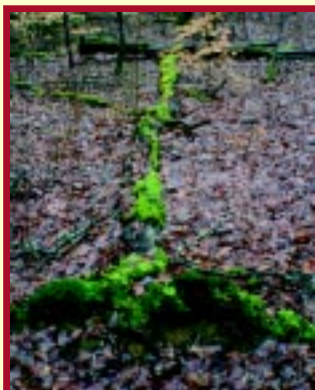
Kutatási programok az erdőrezervátumban

A szalafői erdőrezervátum első erdészeti üzemterve 1951-ben készült el, melyet 10 évente aktualizálnak. A magterület első részletes felmérését 1981-ben Bonczó Kálmánné végezte el, közel 6000 faegyed helyzetét, adatait rögzítve.

Az erdő a föld legmagasabb szinten szerveződött összetett növénytársulása.

E bonyolult rendszer megismerésére a nemzeti park összeállított egy részletes kutatási tervet. Ez magában foglalja az erdő történetére vonatkozó anyagok áttekintését, a geodézia alapfelvételt, a térinformatikai értékelést, eseményfigyelést, faállomány-szerkezeti-, termőhelyi-, növénytani-, zoológiai-, mikológiai-, és a célorientált kutatásokat.

Az erdőrezervátumban jól tanulmányozhatók az erdő fejlődésének folyamatai. Napjainkban a rövid életkorú, gyors növekedésű faállományok folyamatosan alakulnak át hosszú életkorú, lassú növekedésű keménylombos fajok által uralt állományokra.

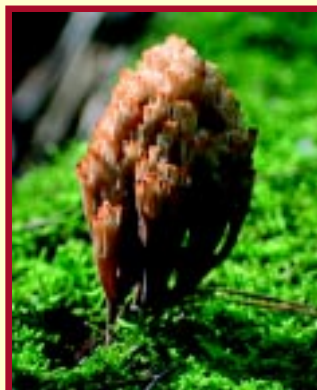
korhadó rönk

zuzmók

kereklevelű körtike

korallgomba

csillaggomba

változó erdőszerkezet

Természetvédelmi oltalom és látogathatóság

A szalafői Óserdő 1978-tól az Órségi Tájvédelmi Körzet, 2002-től az Órségi Nemzeti Park része. Az erdőrezervátum csak engedéllyel látogatható. Bemutatását ismertető tábla segíti.

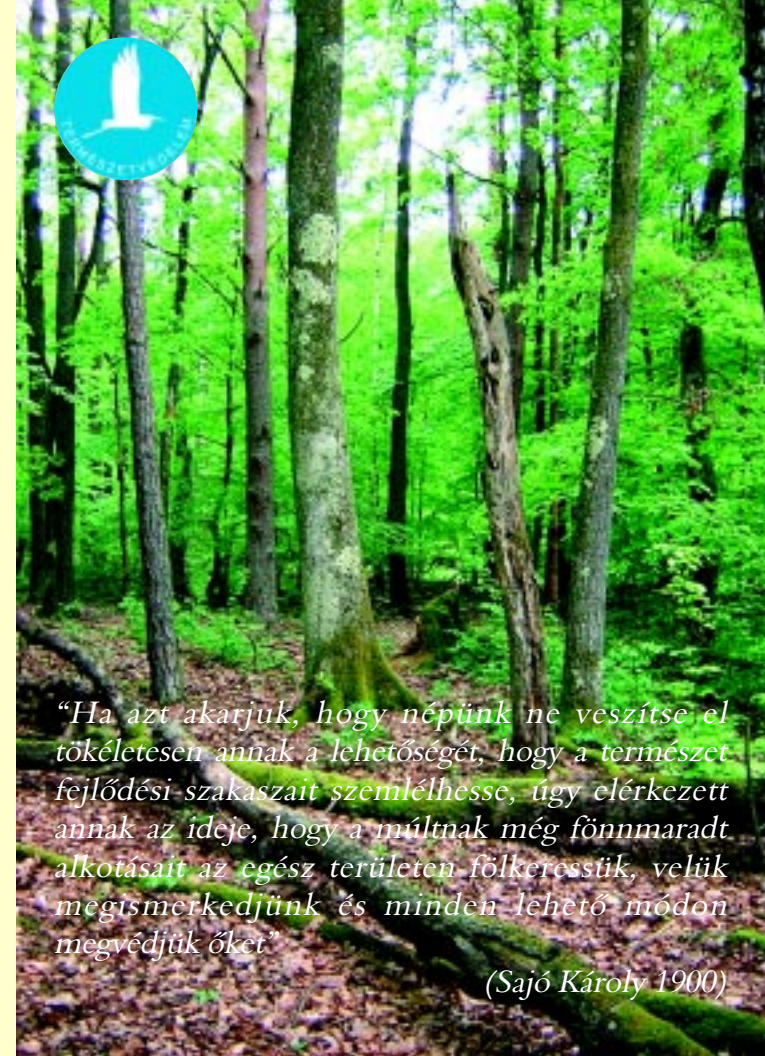
Órségi Nemzeti Park Igazgatóság
9941 Óriszentpéter, Siska szer 26/a.
Tel.: 94/548-034, Internet: www.orseginpi.hu

Szolgáltatásaink:

- csoportvezetés, előadások természetvédelmi és néprajzi témakörben
- erdei iskolákhoz terepi programok és kézműves foglalkozások szervezése
- családoknak és csoportoknak szálláslehetőség

Kiadja: Órségi Nemzeti Park Igazgatóság, Óriszentpéter
Felelős kiadó: dr. Markovics Tibor igazgató
Szöveg: Horváth Jenő
Fotó: Horváth Jenő, dr. Markovics Tibor, Márkus Rita,
Szentendreyné Havas Márta,
Előkészítés: TOSO Kft., Szentgotthárd

Készült a Miniszterelnöki Hivatal Turisztikai Államtitkárságának és a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium támogatásával.

“Ha azt akarjuk, hogy népünk ne veszítse el tökéletesen annak a lehetőségét, hogy a természet fejlődési szakaszait szemlélhesse, úgy érkezett annak az ideje, hogy a múltnak még fennmaradt alkotásait az egész területen fölkeressük, velük megismerkedjünk és minden lehető módon megvédjük őket.”

(Sajó Károly 1900)

A SZALAFŐI ÓSERDŐ - ERDŐREZERVÁTUM

